

Wymagane szczepienia pracownicze

CLIENT ALERT

W dniu 13 stycznia 2012 roku weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 roku w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz.U.2012.40) („Rozporządzenie”). Rozporządzenie zostało wydane na podstawie Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U.2008.234.1570 z późniejszymi zmianami) („Ustawa”).

Rozporządzenie wprowadza obowiązek poddania się szczepieniom przez określone grupy pracowników, którzy ze względu na rodzaj wykonywanych czynności są, co do zasady, narażeni na działanie biologicznych czynników chorobotwórczych.

Zdefiniowane w Ustawie „zalecane szczepienia ochronne” są obligatoryjne dla pracowników narażonych na działanie biologicznych czynników chorobotwórczych, jeżeli wykonują oni czynności zawodowe wskazane w Rozporządzeniu, tj. m.in. (i) pracę związaną z kontaktem z krwią i innymi płynami ustrojowymi (ii) pracę przy produkcji i dystrybucji żywności, (iii) pracę przy usuwaniu odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych lub konserwacji urządzeń służących temu celowi (iv) pracę wymagającą kontaktu z glebą lub związaną z hodowlą zwierząt.

Obowiązek czy zalecenie?

W praktyce wątpliwości może budzić znaczenie użytego w Rozporządzeniu pojęcia „zalecane szczepienia ochronne” oraz stwierdzenia, że są one jednocześnie „wymagane u pracowników”, którym posługuje się Rozporządzenie. Na obligatoryjność szczepień wskazuje fakt, że ustawodawca używa słowa „wymagane”, które jest synonimem słów: „potrzebne”, „konieczne”, „niezbędne”. Ponadto ustawodawca korzysta z wyrażenia „przeprowadza się zalecane szczepienia ochronne”, a zgodnie z zasadami wykładni językowej użycie w przepisach prawa takiej formy oznacza obowiązek.

Ustawa wyraźnie rozróżnia dwie grupy szczepień ochronnych: (i) obowiązkowe szczepienia ochronne oraz (ii) zalecane szczepienia ochronne. Przez „zalecane szczepienia ochronne” rozumie się szczepienia ochronne, których wykonanie nie jest nakazane i w związku z tym poddawać się im można, lecz nie trzeba.

www.salans.com

Choć zgodnie z generalną zasadą ustanowioną w art. 19 Ustawy poddanie się zalecanemu szczepieniu ochronnemu jest nieobowiązkowe, to art. 20 Ustawy wprowadza w tym zakresie regulację szczególną. Mianowicie wskazuje sytuację, w której zalecane szczepienia ochronne są obligatoryjne dla pracowników wykonujących czynności zawodowe, które narażają pracowników na działanie biologicznych czynników chorobotwórczych.

Kogo dotyczy obowiązek?

Rozporządzenie wskazuje jedenaście rodzajów czynności zawodowych, które narażają pracownika na kontakt z biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi. Są wśród nich m.in.:

- (i) czynności, w trakcie których dochodzi do kontaktu z materiałem biologicznym pochodzenia ludzkiego (krew i inne płyny ustrojowe oraz wydaliny i wydzieliny) lub ze sprzętem skażonym tym materiałem;
- (ii) czynności przy produkcji i dystrybucji żywności oraz wymagających kontaktu z żywnością w zakładach zbiorowego żywienia;
- (iii) czynności przy usuwaniu odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych lub konserwacji urządzeń służących temu celowi;
- (iv) czynności wymagające kontaktu z glebą, związane z uprawą roślin lub hodowlą zwierząt;
- (v) czynności związane z diagnostyką wścieklizny u zwierząt;
- (vi) czynności podejmowane w trakcie pełnienia wskazanej w Rozporządzeniu służby „mundurowej”, w trakcie których osoby wykonujące te czynności są narażone na zakażenie chorobą zakaźną, a podanie szczepionki przeciw tej chorobie powoduje uodpornienie na nią.

Dla wymienionych w Rozporządzeniu grup pracowników zalecane szczepienia ochronne są obligatoryjne i obejmują one, w zależności od typu czynności, szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A lub typu B, tężcowi, durowi brzuszemu, kleszczowemu zapaleniu mózgu, wscikliznie i innym chorobom wskazanym w Rozporządzeniu.

Co musi zrobić pracodawca?

Pracodawca zatrudniający pracowników, którzy wykonują czynności objęte Rozporządzeniem, ma w związku z powyższym następujące obowiązki:

- (i) zapobieganie szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych wśród pracowników wykonujących te czynności;
- (ii) informowanie pracownika, który będzie wykonywał czynności określone w Rozporządzeniu, o tym, jakiemu szczepieniu musi się on poddać;

- (iii) pokrycie kosztu zakupu szczepionek i przeprowadzenia szczepień;
- (iv) niedopuszczanie do wykonywania pracy osób, które nie zostały zaszczepione zgodnie z wymogami Rozporządzenia;
- (v) informowanie pracowników o ryzyku zawodowym;
- (vi) prowadzenie rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych;
- (vii) prowadzenie rejestru pracowników zatrudnionych przy takich pracach;
- (viii) podjęcie aktywnych działań profilaktycznych eliminujących lub wykluczających narażenie pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych.

**Aby uzyskać więcej informacji,
prosimy o kontakt:**

Aleksandra Minkowicz-Flanek

E: aminkowicz-flanek@salans.com
T: +48 22 24 25 665

Salans

Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa

E: warsaw@salans.com
T: +48 22 2425 252
F: +48 22 2425 242

Przepisy nie zawierają konkretnej listy stanowisk, gdzie praca wiąże się z kontaktem ze szkodliwym czynnikiem biologicznym. Pracodawca powinien samodzielnie lub we współpracy ze specjalistą bhp, przy zastosowaniu dostępnych metod oraz kierując się ogólnym obowiązkiem dbałości o bezpieczeństwo i higienę pracy, dokonać oceny występowania szkodliwych czynników biologicznych na stanowiskach pracy, na których wykonywane są czynności zawodowe wymienione w Rozporządzeniu.

Warto zaznaczyć, że za naruszenie obowiązków wynikających z Rozporządzenia osoby odpowiedzialne za przestrzeganie przepisów bhp albo kierujące pracownikami lub innymi osobami fizycznymi mogą podlegać karze grzywny od 1.000 zł do 30.000 zł (art. 283 KP).

Pracodawca, który w sposób zawiniony zaniedbał swoje obowiązki bhp, może odpowiadać za szkody poniesione przez pracowników lub osoby trzecie związane z zapadnięciem na chorobę zakaźną. Sąd może przyznać poszkodowanemu odszkodowanie oraz odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 444 i 445 KC).

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 14.12.2010 (I PK 95/10), niepoinformowanie o ryzyku zawodowym, co doprowadziło pracownika do zarażenia prątkami gruźlicy i naraziło go na cierpienia związane z zagrożeniem zdrowia oraz na niekorzystne przeżycia psychiczne, rodzi odpowiedzialność pracodawcy na zasadzie art. 445 KC. Analogiczna odpowiedzialność obciążać może pracodawcę, który pomimo obowiązku nie kieruje pracownika na zalecane szczepienia ochronne.

Powyższy Alert zawiera informacje natury ogólnej, opartej na wiedzy oraz doświadczeniu ekspertów z kancelarii Salans. W ramach tej publikacji kancelaria Salans nie udziela żadnej porady ani usługi prawnej, doradczej, finansowej, czy inwestycyjnej. Alert nie jest odpowiednikiem takiej porady ani usługi profesjonalnej i nie powinien stanowić podstawy do żadnej decyzji ani działań, które mogą mieć wpływ na Państwa działalność gospodarczą. Przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji lub powzięciem działań, które mogą wpłynąć na Państwa działalność gospodarczą, powinni Państwo skonsultować się z profesjonalnym doradcą. Kancelaria Salans oraz jej podmioty powiązane nie biorą żadnej odpowiedzialności za straty poniesione przez jakąkolwiek osobę, która opierała się na powyższej prezentacji. Materiał nie może być w całości ani częściowo kopiowany, przedrukowywany lub w inny sposób rozpowszechniany bez uprzedniej zgody Salans.

 SALANS
www.salans.com